

Krúdy Gyula:
A TÖRPE TROMBITÁS

A Krimóczy-huszárszázadnak elesett a trombitása a szabadságharcban. Ilyesmi bizony előfordult máshol is, nem csak a Krimóczy-husároknál. Csata után bizony néha sok huszár hiányzott. Az öreg Pap János, a marcona őrmester ilyenkor keservesen kiáltott fel:

– Fiúk, huszárok, jobban vigyázzatok magatokra! Még megérem, hogy egymagam maradok az egész dicsőséges századból.

Egyszer éppen a trombitás hiányzott. Hiába szólongatta a csata után a nevével Pap őrmester: a trombitás nem jelentkezett.

– Elment az trombitálni, őrmester uram, a túlvilági hadseregbe, – jegyezte meg egy vén huszár.

De hát most már azon kellett lenni, hogy hamarosan másik trombitást szerezzenek a huszároknak. A huszár trombitás nélkül fél ember. A trombitászó tanítja meg arra, hogy mit kell tennie. Ha rohamra indul, mint a fergeteg, a trombitás fújja hozzá az indulót. Ha meg pihenőre tér este, a trombita mellett hunyja le fáradt szemét. Még a paripák is értik már a trombitajeleket. Dehogyan is tévesztenék el a parancsolatot, amit trombitászóval ad tudomásukra a kapitány. Olyan fiatal huszár még akad, aki nem tud különbséget tenni a trombitajelek között, de huszárló nincs olyan.

Hát már most hol vegyenek alkalmas trombitást a Krimóczy-huszárok!

Éppen egy rengeteg tölgyfa-erdőn haladtak keresztül, amikor a fák közül tülökhangot vitt feléjük a szél. Valami kondás makkoltatta ott a disznókondát.

Pap őrmester hallgatta egy darabig a tülökhangot.

– Jól fújja, – mondta. – Hatalmas tüdejű gyerek lehet. Hozzatok csak ide azt a kondást!

Egy huszár kiugratott a sorból, aztán vitte nagy nevetve az erdőből a disznópásztort. Biz az furcsa figura volt. Fiatal volt-e vagy öreg? Ki tudná megmondani? Az arcát benőtte a szőr. Kék inge, gatyája egy gyermeknek is kicsiny lett volna, mert a kondás egy cseppet se volt nagyobb, mint egy kisebbfajta törpe.

A vén őrmester is mosolygott a bajusza alatt.

– Te fújta a tülköt? – kérdezte.

– Én hát, – felelt hetykén a törpe kondás.

– Hát a huszár-trombitát tudnád-e fújni?

– Tudnám hát! Már hogyan tudnám, mikor tudom.

Pap őrmester megcsóválta a fejét:

– Ne bolondozz, hékás, mert megharaplak.

A kis kondás csak körülnézett:

– Hol az a trombita?

Adtak neki egy trombitát. A szájához vette és belefújta. Hej, hogy zendült fel egyszerre az erdő! A huszárparipák kényesen emelgették a lábukat, még a huszá-

rok is vígan mosolyogtak a bajuszuk alatt. Fújta, fújta a kis kondás. A trombitahang zúgva-búgva járta be az erdőt.

– Így még nem is hallottam fújni, – dörmögte az őrmester. – Hogy hívnak, öcsém?

– Vad Marci a nevem.

– No hát, Vad Marci, akarsz-e huszár lenni?

– Már hogyan akarnék, – felelt a kondás – amikor akarok. – Csak úgy ragyogott az arca a nagy gyönyörűségtől.

– Mentem volna magamtól is, de mindenütt kinevettek. Sehol se kellettem.

– No hát velünk meglehetsz, mert jól tudod fújni a trombitát, – szólt az őrmester.

Lenyírták a bozontos haját, szakállát. Huszárgúnyát húztak rá. Az igaz, hogy lötyögött az rajta, mintha egy gyerek a nagyapja ruháját öltené föl. De Marci büszkén pödörgette a bajuszát. Nézegette magát jobbról-balról.

– Soh'se hittem volna, hogy még huszár leszek valamikor!

Felültették egy vezeték lóra, nyakába akasztották a trombitát, aztán kezet szorított vele Pap őrmester:

– Ezentúl megbecsüld magad, mert a legvitézebb huszároknál szolgálsz, öcsém.

Így lett huszár a törpe disznópásztorból.

Hanem hát hiába fújta olyan nagyon gyönyörűen Vad Marci a trombitát, azért a huszárok mégis évődtek vele folyton-folyvást. A délceg, szálas legények nagyon lenézték a törpe huszárt. Ahány tréfát elkövettek a világ kezdete óta, azt mind elkövettek Vad Marcival. A trombitás pedig búsult, búsult, de nem segíthetett magán. Csak azt emlegette mindig:

– Megálljatok, majd megmutatom én egyszer, hogy ki vagyok!

A huszárok erre csak nevettek. Nekik mutatná Vad Marci a bátorságát, akik annyi diadalmas csatában vettek részt? Tán a világon sincs olyan vitéz huszár, mint akármelyik Krimóczy-huszár.

Egyszer, amint a felvidéken járt volna a Krimóczy-huszárok százada, az előőrsök alkonyatkor azzal tértek vissza, hogy nem lehet tovább menni, mert az útba eső várost megszállva tartja az ellenség. Most már visszafordulhatnak vagy meg-támadhatják az ellenséget.

– Mennyi az ellenség? – kérdezte Pap János.

– Legalább tízszer annyian vannak, mint mi.

– No akkor vissza kell fordulnunk.

Éjszakára lepihentek az erdőbe. Vad Marci még elfújta nekik trombitáján az esti takarodót, álomra hunytak a fáradt szemek, a trombitás pedig titkon elhagyta az erdőt. Szakadt az eső, zúgott a szél, lován csendesen baktatott a sáros országúton a város felé, ahol az ellenség tanyázott.

Mikor pedig a város első házához ért, sarkantyúba kapta a lovát és belefújta a huszártrombitába. Fújta, teli tüdőből fújta azt az indulót, amellyel a huszárok rohamra szoktak indulni. Végignyargalt a városon és egy percig se hagyta abba a zengő trombitálást. A vaksötét éjszakában riadtan ébredt föl az ellenség.

– Itt vannak a huszárok! – kiabálták mindenfelé.

A trombita pedig recsegett, mintha egész hadseregre való huszár jött volna valahonnan.

Az ellenség fejvesztetten szaladgált jobbra-balra. Hol vannak a huszárok? Csak a trombita zengett folytonosan a vaksötét éjszakában.

– Körülfognak bennünket, mind itt pusztulunk! – kiabáltak.

Futott mindenki amerre tudott, kifelé a városból.

A törpe trombitás hajnalban azzal költötte fel Pap Jánost:

– Őrmester uram, kitakarodott az ellenség a városból. Menjünk be mi addig, amíg észre nem veszik a cselfogást.

Így szólt Vad Marci és elmondta az éjszakai huszárrohamot, amit egymaga rendezett a trombitájával.

A vén őrmester csak megölelte a törpe trombitást.

– Fiúk, – kiáltotta dörgő hangon, – ne bántsátok többé ezt a gyereket. Aki bántja, vasra veretem. Igazi Krimóczy-huszár ez!

(1904)